

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 84.—
za pol leta . R 42.—
za četrt leta . R 21.—
za 1 mesec . R 7.—
Za Ljubljano mesečno 7 R
za inozemstvo mesečno R 12.—
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon štev. 50

Za vsakdanji kruh.

Demokratije barantajo z našim živežem.

Iz Beograda poročajo, da so demokrati v izvoznem vprašanju popolnoma nepustljivi. Ta trdovratnost pa da izvira od tega, ker so belgrajske banke že nakupile žito in jim sedaj prede za njihov masni dobiček. Parlamentarna zajednica je izjavila, da bi pristala na svoboden izvoz pšenice pod pogojem, da žito kupujejo mlinski industriji po svetovnih žitnih cenah odbivši stroške za predelavo in izvoz. S tem mislijo v prvi vrsti varovati kmetijske interese, kar je pravilno; tudi kmet mora vedeti, čemu se trudi. Gotovo je tudi, da se da med interesi kmeta in neposrednega konsumenta najti zveza in primerna srednja pot, ako se le med oba ne vrine spekulanti, ki hoče kakor parasit iznehati oba in živeti od njunega truda. To pa ravno hočejo svojim kapitalističnim pristajšem zagotoviti demokrati s svojo zahtevo po svobodni trgovini. Igrajo se z ognjem. Govori se, da se bo cena moki in kruha sedaj po žetvi — še zvišala. To ne bo bita utež, ki bo tehtnico končno naglila na tisto stran, ki si je kapitalisti ne morejo želeli in ki tudi državi ne bo v prid. Zato naj tisti, ki imajo vajeti v ro-

kah, dobro premislijo, predno obrnejo voz po klancu navzdol. Italija ima znatno cenejši kruh nego mi, a ko je nedavno skušala uvesti nezaten povišek, je ljudska nevolja pometla z vlado, ki je to tvegala in država je morala retirirati pred ljudsko voljo. Češkoslovaška, Avstrija, Nemčija in vse druge države ne najdejo žalostnega poguma, da bi ljudstvu pritržale vsakdanji kruh, samo pri nas mislijo kapitalisti, da to smejo. Toda pazijo naj, mera bo kmalu polna! Tudi merodajnim činiteljem mora biti jasno, do kod smejo iti v popuščenju nasproti kapitalističnim izkoriščevalcem ljudstva in države. Ne jemljite ljudstvu kruha!

LDU Zagreb, 10. avgusta. »Novosti« poročajo iz Beograda, da se je radikalni klub posvetoval o zahtevah demokratov, toda da ne pristaja na slobodni izvoz pšenice, tudi ne v omejenem kontingentu, in sicer ker letošnja žetev ni taka, kakor se je pričakovalo. Radikalci nadalje ne pristajajo na to, naj bo Centralna uprava samo statističen urad, temveč zahtevajo, da prevzame Centralna uprava nakup in prodajo vse pšenice.

Kako se demokratsko-bankirski minister igra z državo.

Beograd, 10. avgusta. Današnja »Samoprava« navaja v članku »Sabotaža države« posamezna dejstva o finančnem ministru Stojanoviću, ki je nakazoval denar 2 do 3 mesece pozneje kakor bi ga moral na podlagi sklepov ministrskega sveta. Radi tega obveznosti na podlagi pogodb ni napolnil, ki jih je ministrstvo za promet sklenilo z različnimi tvornicami in tvrdkami v Avstriji, Madžarski in Češkoslovaški, od nas niso bile izpolnjene. Dotične tvrdke so odpovedale pogodbe, ker so dobile medtem izvozniki za popravek naših lokomotiv in vagonov in ki so bile določene za one inozemske tvornice, ki so popravljale naše lokomotive, carinske oblasti niso pustile preko meje radi naredb ministra Stojanovića. Vsled tega zavlačevanja sta trpela naša trgovina in ves promet, ker se je po praviljanje železniških strojev zavlačevalo. Minister Stojanović niti ni dovolil, da bi se izvozil za delavce teh tvornic kakor je bilo dogovorjeno. Živila so stala dolgo v vagonih in se pokvarila. Tvornice so vrni-

le živila kot neporabna. Članek se končuje s trditvijo, da je bil ta škandal izveden po dobro premišljenem načrtu, po katerem naj bi se onemogočil naš železniški promet in potem vrgla vsa odgovornost na ministra dr. Korošca, ki je trn v oči našim demokratom.

Ta finančni minister demokratskih bankirjev je tisti, ki bi rad, da se zvišajo železniški tarifi za 200 do 300 odstotkov. Ta mož, ki noče izplačevati denarja za popravilo strojev in vagonov, bi rad po najbližji poti prodal vse žito Madžarom. Kajti jasno je, da bi se po njegovem zvišanju tarifov žito vsled prevoza v Slovenijo tako podražilo, da bi pri nas nastalo pomankanje, zato pa bodo demokratski ljudje naše žito po ceni izvažali v bližnjo Mažarsko. Ta bo z našim žitom delala kšefte po svetu.

Tako delajo ti demokratski in bankirski izvozniki. Zadnji čas je, da se komediji v Beogradu napravi konec!

da se otvori v Parizu trgovska agencija, ki bo olajšala trgovske zveze med nami in Francijo.

hodita pred durimi in čakata na končno zdravniško sodbo. Nadkonjar kolne ko Italijan, vzgojitelj pa citira Horacijeve verze. A medtem je čuti tam iz hleva žalostno rezgetanje. To je mladega Dauphina rujava, na katerega so hlapci pozabili, pa žalostno toži pred praznim žlebom.

No, kaj pa kralj? Kje je njegovo veličastvo kralj? — Kralj se je sam zaprl v najskrajnejšo sobo v palači.

Veličastva nimajo rada, da bi jih kdo videl plakajoče... Kraljica, to je nekaj drugega... Sedla je k glavi Dauphinovi in oblivala svoje lice s solzami ter stokala pred vsemi kakor kaka branjevka.

Mali Dauphin na postelji s krono je bolj bled ko blazina, na kateri počiva z zaprtimi očmi. Misli si, da spi; ampak ne, mali Dauphin ne spi — Obrne se k svoji materi in ko jo vidi v solzah, reče: »Kraljica, zakaj jokate? Mar res mislite, da bom umrl?«

Kraljica mu je hotela odgovoriti. Ali jo je ni pustil besede iz ust.

»Ne plakajte, kraljica, Vi ste pozabili, da sem jaz dauphin in da dauphini ne morejo umirati, tako...«

Kraljica zažene še hujši jok, tako da se malega Dauphina poloti strah.

Židje v češko-slovaški republiki.

Praga, 5. avg. 1920.

Ko je nastal prevrat, je bilo med Izraelci velikansko razburjenje. Židje so se potuhnili in so naenkrat postali majhni in skromni. Spreminjali so si svoja judovska imena v Vrchlicky, Háčky, Palacky, začeli so se učiti češčine. Podobno, kakor na Hrvatskem. Toda to je trajalo samo malo časa. Ko je prišel k nam naš prezident Masaryk, je začel judovski življenjski zopet kvišku dvigati svojo glavo. Židje so se začeli vrvati na prva mesta in so zasedli vsa ministrstva. Po malem so dobili v svoje roke uvoz, izvoz, centralo, družva in promet ter so začeli gospodovati. (Prav, kakor v Jugoslaviji, kjer se vsa demokratska politika začenja in neha pri izvoznih. Ur.) Zaman se jih branila češka mesta, zaman jim odpovedovali stanovanja, da bi krščanski ljudje, akoravno sami nimajo stanovanj, prišli pod streho v stanovanjski bedi. Iz Prage je prišel migljati in židje so ostali republiki na vratu. — (V Jugoslaviji pa krščene Jude štiti demokrat dr. Kukovec. Ur.) Tako bo šlo stalno naprej.

Židje hodijo povsod z večino. Ko so čutili, da bo imela večina stranka socialistnih demokratov, so šli takoj na delo. Nastavili so židovske kandidate in si s pomočjo kapitala kupili naklonjenost soc. demokratov. Zmagali so. Danes imajo 23 poslancev v naši zbornici. Kaj hočete več? — Oni vladajo celo češkoslovaško republiko. Vsled tega dosedaj se nihče ni segel po ogromnih milijonih in milijardah, ki so si jih bili židje nakopičili. Podobno delajo prijatelji in čuvaji kapitalizma tudi v Jugoslaviji. Krščeni in nekrščeni Judje bašejo svoje milijone venomer dalje, delavno ljudstvo pa je vedno bolj v stiskah. Zaradi tega tudi v češkoslovaški republiki dosedaj še nihče ni zasegel židovskega industrijskega kapitala. Zakaj? Vsekakor imajo gospodje ministri docela druge skrbi. Oni hočejo protiklerikalni boj in nič drugega. In v tem boju jih bodo zavezniki židje srčno radi podpirali. In tako je tudi v resnici.

Samooobsebi umevno je protiklerikalni boj židom skrajno dobrodošel. Tako je javnost vsaj pozabila na nje. To je pač v njihovem programu, da bi zatrli krščanstvo in gospodovali nad narodi. Ta svoj program izvršujejo povsod na zvit in pretkan način.

Tako zvito se obnašajo tudi v češko-slovaški republiki. Začeli so pri glavi in polagoma se bodo polastili celega telesa. Socialne demokrate imajo zasigurate, narodne socialiste in narodne demokrate pa si bodo še lahko pridobili. Seveda imajo

v teh strankah cel svet svojih vernih »čeških« Židov.

A koliko jih je šele v sokolskih enotah? Samo pazite na te sokolske brate v ministrstvih! Skoraj vsak žid nosi sokolski znak ter vas bratsko pozdravlja: »Nazdar, bratje!« Zato so si židje upali pozvati na sokolski izlet svoje brate »Sokole« še celo iz Amerike, da bi se ti prepričali, kako jim gre v češkoslovaški republiki! In njihovi bratje »Sokoli« so prišli ter bili Husovemu narodu nad vse dobrodošli. — Take so razmere na Češkoslovaškem! Kaj lepo je označil židovsko poplavo med Čehoslovaki članek v praškem »Lidu«, kjer pravi:

»Kaj hočete še več? Mi smo vendar narod Husov, Komenskijev, Havličkov, Chelčickijev, Fügnerjev. Mi smo vseskozi napredno ljudstvo, demokratični in iz cele duše Slovani. Vsled tega se bomo bojevali proti — Rimu in katoliški cerkvi ter bomo na rokah nosili naše brate Samuele in celi narod izraelski. Na zdar!«

Prav, kakor bi se jugoslovanski demokratski izvozniki učili od čeških Judov! Demokrati v Jugoslaviji so edini, ki imajo v zakupu izvoznice in demokracizem, jugoslovanstvo in — denar. Nekaj židovskega je v celi politiki jugoslovanskih demokratov, ki tudi sicer zelo radi hodijo po stopinjah uradne češkoslovaške politike pod vodstvom krivih nosov!

KRIZA SE VLAČI DALJE.

LDU Zagreb, 10. avgusta. »Narodno djelo« poroča iz Beograda, da je demokratski klub včeraj popoldne sklenil, popolnoma odbiti pogoje, ki jih je stavila parlamentarna zajednica. Ker so demokrati nadalje zahtevali, naj se njihovi pogoji skupno sprejmejo, so se zadnji čas pregovori prekinili. Trdi se, da se v obče ne bodo nadaljevali. Vsled tega položaja menijo, da so vsi pregovori za koncentracijo brezpredmetni. Na vsak način se trdi, da bo dobil mandat za sestavo vlade kdo drugi. Demokratski listi javljajo, da bo poverjevala sestava kabineta Ljubi Davidoviću. Ker radi krize ni proračun redno pokrit, se je sestel ministrski svet, ki se je posvetoval o proračunu. Rešeno je, da se bo, ker ni upanja, da bi narodno predstavništvo odobrilo redni proračun v formi dvanaestin, uredilo finančno stanje potom naredbe. Dr. Milorad Drašković, ki je bil odstopen iz Beograda, je dospel v Beograd. Njegov brzi povratak se spravlja v zvezo s krizo.

LDU Zagreb, 10. avgusta. Današnja »Riječ« javlja iz Beograda: Ob enajstih popoldne so posetili dr. Vesniča delegati demokratske stranke Ljuba Davidović, Drašković in Pribičević, da bi mu naznačili svoje pogoje za vstop v vlado. S strani parlamentarne zajednice so prisostvovali sestanku razen dr. Vesniča tudi mini-

LISTEK.

Dauphinova smrt.*

Alfons Daudet — Nenad Vojvodič.

Mali Dauphin je bolan, mali Dauphin mira... Ulice stare prestolice so turobne in tihe, zvonovi ne pojo, vozovi se le počasi pomičejo... Radovedno pogledujejo meščanje okoli palače skozi mreže na ozlačene Svicarje, ki se na dvorišču z resnim obrazom pogovarjajo.

Vsa palača je pokoncu. Strežaji in marmorni begajo zdaj dol zdaj gor po marmornatih stopnicah... Na galerijah je polno plemičev in dvorjanikov v svileni obleki; hodijo od gruč do gruč in v tihi pripovedujejo novice... Na prostranih hodnikih si delajo častne dame globoke poklone in si otirajo oči s krasnimi obšitimi robci.

V oranžeriji je večji zbor zdravnikov v togah. Skozi okno se vidi, kako mahajo s svojimi širokimi črnimi rokavi in kako po doktorsko priklanjajo lasulje s kodri. Vzgojitelj in nadkonjar malega Dauphina

* Dauphin = sin francoskega kralja.

»O.« pravi, »jaz nočem, da bi prišla pome smrt, jaz ji znam preprečiti pot do mene... Naj pride precej štirideset jakih vojakov in naj stoji na straži krog naše postelje. In sto težkih topov naj noč in dan preži z zapaljenimi zažigalicami pod našimi okni! A gorje smrti, če se bo predrznila približati se nam...«

Da bi kraljevskemu detetu ugodila, je kraljica dala znamenje. In precej je bilo slišati, kako so prihajali težki topovi na dvor in kako je štirideset jakih vojakov z orožjem v roki prikoralo v sobano in se vstopilo krog njega. Sami sivo-bradi vojak si vam bili to. Ko jih mladi Dauphin zagleda, dleskne v dlan. Poznal je enega izmed njih, pa mu je zaklical: »Laurent, Laurent!«

Stari vojak se je za korak približal k postelji.

»Jako rad te imam, moj stari Laurent... No, pokaži mi svojo veliko sabljo... Ako me bo hotela smrt vzeť, pa jo boš, kajne?«

Laurent na to: »Tako je, Vaše Veličastvo...«

In dve veliki solzi ste kanili na njegovo zagorelo lice.

V tem se bliža mlademu Dauphinu duhovnik in mu govori dolgo — tiho, —

pokaže mu križ. Mali Dauphin ga posluša z velikim začudenjem, pa ga naglo prekinе: »Umejem prav dobro vse, kar mi pravite, gospod opat; pa kaj bi ne mogel moj prijatelj Beppo umreti namesto mene, če bi mu dal dosti denarja?«

Duhovnik govori tiho naprej in mali Dauphin vedno bolj debelo gleda.

Ko je duhovnik umolknil, tedaj je mali Dauphin globoko vzdihnil in povzel: »Vse to, kar pravite, gospod opat, je jako žalostno, ena reč pa me tolaži, da bom tudi tam gori — nad zvezdami — v raju še Dauphin... Vem, da je Bog moj sorodnik in da bo z menoj ravnal po svoji dostojnosti.«

Potem se je obrnil v mater in še pristavil: »Naj mi prinese mojo najlepšo obleko, podšito s svilo in aksamitne čevljičke! Lepo se hočem obleči zaradi angelov in priti v raj v Dauphinovi obleki.«

Duhovnik se je tretjič sklonil k malemu Dauphinu in mu je nekaj dolgo šepetal... Ali sredi govora ga je kraljevsko dete ježno prekinilo: »Kako, mar ni upravnik, ko sem Dauphin...«

In ni hotel nič več poslušati, obrnil se je mali Dauphin v steno in bridko plakal.

stra dr. Ninčič in Jankovič. Razgovori so bili končno veljavno prekinjeni, ter bo dr. Vesnić popoldne vrnil regentu svoj mandat.

Belgrad, 10. avgusta. Ker se Vesniću ni posrečilo pridobiti demokrate za predlog parlamentarne zajednice glede izvoza je včeraj regentu vrnil svoj mandat za sestavo vlade. Regent pa ostavke ni sprejel, marveč je prosil dr. Vesniča, naj še enkrat poizkusi, doseči med strankami sporazum. Svetoval je, naj bi ena stranka popustila v agrarni reformi (hak v Bosni), druga pa v pogledu izvoza. Vesnić je mandat v tretje sprejel in začel nova pogajanja. Parlamentarna zajednica je izjavila, da sprejme regentov nasvet. Demokrati pa zopet vrtajo v smeri, da bi radikalci izključili iz Parlamentarne zajednice Narodni in Jugoslovanski klub in stopili z demokrati v koalicijo. Položaj je tak, da so radikalci poklicali Protiča iz Krapinskih toplic v Belgrad.

ZVISANE URADNIŠKE PLAČE V SRBIJI.

LDU Belgrad, 10. avgusta. Na podlagi sklepa ministrskega sveta se bodo zvišale plače vseh uradnikov in častnikov, ki žive v prejšnjih mejah Stare Srbije in Črne gore, 2 službeni leti za 3 leta pokojnine, razen tega pa se jim povišajo doklade na vse dosedanje prejemke z ozirom na to, kje službujejo. Oni, ki vrše službo na meji Albanije, dobe 35% povišek, v vaseh 30% in končno v mestih 25% povišek.

NOVE ZVEZE.

LDU Lyon, 10. avgusta. (Brezlično) »Tempsov« dopisnik v Sofiji javlja, da je došla v Sofijo češkoslovaška gospodarska misija, ki bo uredila trgovinske odnose in poštini promet med obema državama ter pripravila vse potrebno za vzpostavitev kolikor mogoče tesnih gospodarskih odnosov med Češkoslovaško in Bolgarsko. Omenjeni dopisnik vidi v tem zopetno oživetje slovenske solidarnosti.

LDU Lyon, 10. avgusta. (Brezlično) Dopisnik lista »Bukarest Journal« doznava iz poučenih virov, da bo v kratkem sklenjena zveza med Jugoslavijo in Češkoslovaško. — Isti list javlja iz Sofije, da se vrši septembra meseca rumunsko-bolgarska konferenca, ki bo razpravljala o vprašanju Dobrudže.

Politične novice.

+ **Ljubezen ne zjavi.** Glasilo socialistične ministrske ekselence gospoda Antona Kristana se je danes čudovito razvnelo. Tako hud ni bil »Naprej« že od tistega časa, ko so komunisti vrgli Kristana s prestola. Zato je umljivo, da mora ta njegov srd imeti posebne korenine. Pisali smo včeraj odločno proti 200—400-odstotnem povišanju železniških tarifov, ki jih hoče zvišati finančni minister demokrat Stojanović. To je najhujši atentat na delovno ljudstvo. Toda »Naprej« na tem demokratskem činu ne najde niti dlakine slabega. Niti z besedico ne omenja svojih bivših ministrskih tovarišev demokratov, marveč trdi, da so vsega krivi »klerikalci«. To je čisto Kristanova trditve, ki je ministroval gozdovom, a kupoval polomljene lokomotive ter delal kšefte s svojimi zavezniki liberalnimi in bankirskimi judi in nejudi. Da se sedaj »Naprej« ne upa črhniti besedice proti svojim bivšim tovarišem in še vedno zvestim zaveznikom, to dokazuje le, da tudi pri »Napreju« grešna ljubezen še ni zarjavela. Toda ljudstvo ima o početju ekselence Kristanu in njegovega »Napreja« že danes svoje posebno mnenje, ki je podkrepilje dan na dan z besedo in dejanjem. Socialističnim ekselencam veljajo besede starega našega pesnika, ki je poznal zdravo pamet našega ljudstva in ki je zapisal Kristanu proroške besede: »Kranjec moj ti osle kaže!«

+ **Zahteve državnih nameščencev.** Včeraj so se po vseh večjih naših mestih vršila zborovanja državnih nameščencev, ki so označili svoje stališče nasproti sedanjim političnim razmeram in postavili svoje zahteve. V Ljubljani se je vršilo zborovanje v Unionovi dvorani. Predsednik Makso Lilleg je v svojem govoru opozoril na novo zvišanje cen premoga in na železnice in s tem vsem ostalim potrebščinam. Prišel je do sklepa, da se mora uradništvo pridružiti vsem tistim nezadovoljnim, ki zahtevajo, naj sedanja vlada in parlament odstopita in se razpišejo volitve v konstituinto. Nato je poročal Bekš o razpustitvi. Za njim je govoril Vojska, ki je bila uradništvo, naj se v svojem boju z državo in delavstvom; opozarjal je na slučaj, ko je socialni minister prihitel v Ljubljano, da bi milijonarje proti revežem varoval. Za Bekšem je govoril predsednik Jugoslovanskega deržić, ki je trdil, da je socialni minister, rog. Nato se je vršilo glasovanje o resolucijah, ki so bile soglasno sprejete. Resolucije zahtevajo: 1. Takojšnje uveljavljenje službene pragmatike temeljem po uradništvu sestavljene

ga načrta; 2. neomejene državljanske pravice, posebno tudi pasivno volilno pravico; 3. 25-odstotni povišek od vseh prejemkov od dne 1. junija t. l. dalje; 4. protestirajo proti podražitvi premoga in železnice in vnaprej obsojajo vsako vlado, ki bi paktilarala z velekapitalisti; 5. izražajo nezupanje sedanji vladi in parlamentu, zahtevajo, da odstopita in se v najkrajšem času razpišejo volitve v konstituinto; 6. odklanjajo vsako odgovornost za posledice, ako bi vlada ne ugodila zahtevam 1.—4. točke. Potem se je shod, na katerem si je dalo duška veliko ogorčenje in nezadovoljnost, zaključil.

+ **Posledice jim niso všeč.** Kakor se kaže, so Sokoli in drugi liberalci res mislili, da zanje zakoni ne obstoje in da smejo vse, kar hočejo. Sedaj vrši politična oblast na Bledu preiskavo radi znanih sokolskih junaštev o priliki izleta mariborskih gostov. Kakor poročajo liberalni listi, je bilo doslej obsojenih 18 sokolov in sokoličev na 14 dni do 48 ur zapora, a preiskave še niso končane. Kot prvi je bil obsojen sam načelnik Sokola Tomc in sicer zato, ker je nespoštljivo govoril o državni oblasti. Sokolsko domoljubje in »državnostnost« drži torej samo dotlej, dokler se država krije s sokolstvom, kakor hitro pa hoče država biti država tudi drugače mislečemu prebivalstvu, pa Sokol tej državi pljune v obraz. Seveda se liberalci tudi ne strinjaajo s tem, da morajo blejski sokolski junaki za svoja dejanja dajati odgovor in nositi posledice. Drugače demokrati veliko drže na policijo in orožnike ter jih za vsak nič kličejo na delo — proti svojim političnim nasprotnikom. Sedaj, ko se je pokazalo, da imajo državna varnostna sredstva moč tudi proti demokratom, so razočarani in hudi. Seveda so si oni varnostno stražo in varnostne zakone mislili vedno tako, da imajo služiti le njim, ne pa proti njim. In v tem ozirom so bili zelo razvajeni. Tako se je n. pr. orožniški postajevodja Rakuša na Bledu popolnoma strinjal s tem njihovim pojmovanjem in je menil, da ima orožništvo dolžnosti samo nasproti neliberalnim državljanom. Po tem pojmovanju se je tudi o priliki zadnjih sokolskih »junaštev« ravnal. Tega pojmovanja pa oblast zaenkrat še ne deli z liberalci, zato je Rakušo poslala znova učiti se orožniških dolžnosti na oddaljeno postajo in ga podredila vodstvu drugih. Manj pač že ni mogla storiti, ako hočemo veljati za pravno državo. A liberalcem se prav kaznovanje Rakušo zdi »najhujše klerikalno maščevanje«. To kaže, kake pojme imajo liberalci o državi in njenih dolžnostih in kako bi jo oni »uredili«, ako bi dobili moč v roke. Bodimo na straži!

+ **Županska volitev v Požegi.** Za župana v Požegi je bil izvoljen kandidat Hrv. ljudske stranke Anton Lovrič.

+ **Svobodna trgovina in prehrana.** Dr. Heim, voditelj bavarske ljudske stranke, ki je sicer pristaš svobodne trgovine, opozarja v strankinem glasilu »Bayerischer Kurier« na velike nevarnosti, ki prete deželi po svobodni trgovini. Razni kupec bodo s pretiranimi cenami izmamili od kmetov vse zaloge in posebno živino. V deželo bo pač prišlo veliko denarja, toda kašče in hlevi se bodo izpraznili. Dr. Heim svetuje previdnost. Tudi pri nas hočejo demokrati svobodno trgovino. Pri tem seveda ne mislijo na kmetске koristi, marveč na svoje. Kmetški interesi tudi nikdar ne morejo obstajati v samih denarnih vlogah, ampak trajno kmetško blagostanje temelji na polnih kaščah in polnih hlevih. Na vsak način pa bi moral glavni del računa svobodne trgovine plačati delavec in stalni nastavljenec, ki bi morala še naprej garati le za žepe kapitalistov in pri tem stradati, da bi se jima temnilo pred očmi.

+ **Aneksija Tirolske.** Italijanska zbornica je 10. t. m. odobrila st. germainsko mirovno pogodbo in sklenila aneksijo Tirolske.

Dnevne novice.

— **Pokojninsko zavarovanje v Avstriji.** Te dni je bil v Avstriji razglašen novi pokojninski zakon. Po tem zakonu ima brezposojno pravico do prejemanja pokojnine vsak moški zavarovanec, ki je dopolnil 60. leto, ženske pa že s 55. letom, ne glede nato ali so še krepke in zdrave. Zanimivo je, da bo dobivala vdovsko pokojnino tudi neporočena tovarišica, ako je zavarovancu vsaj polni dve leti vodila gospodinjstvo. Novo je tudi, da dobi po zavarovanju ženi vdovsko pokojnino mož, ako ni sam zavarovan in je za delo nesposoben. Zavarovalnine plačuje delodajalec dve tretjini, eno tretjino pa zavarovalec; le ako ima zavarovalec na leto nad 40.000 K plače, mora sam plačati polovico, drugo polovico pa delodajalec.

— **Mednarodni rudarski kongres v Ženevi** je 6. t. m. zaključil. V resolucijah zahteva, da se z vsemi sredstvi pospeši nacionalizacija ozir. socializacija rudnikov in da se izboljšajo rudarske plače. Kongres se je izrekel za mednarodni generalni štrajk kot skrajno sredstvo, o katerem

mora sklepati mednarodni rudarski odbor. Vsak poizkus za vprizoritev nove svetovne vojne je kongres najodločneje obsodil in sklenil, da v tem slučaju nastopi mednarodni generalni štrajk. Kongres je izvolil nov izvršilni odbor — v katerem ni nobenega Jugoslavana — in se nato zaključil.

— **Čudno obnašanje nasproti orožnikom.** Železničar Ivan Merkeli se je peljal 26. aprila t. l. z Jesenic v Kranjsko goro. Ko je prišla v voz orožniška patrulja, ki je eskortirala neko žensko v Kranjsko goro, jo je Merkeli nahljil s »Sakramentski orožniki!« Ko je nato prišla v voz druga orožniška patrulja, je tudi to nahljil: »Kaj me tako neumno gledate! Verižnik sem in lahko govorim, kar hočem.« Legitimirati se tudi ni hotel. Pri razpravi v Ljubljani je Merkeli rekel, da je bil pijan in da nič ne ve, kaj je takrat govoril. »Milostno naredite, gospodje!« je še rekel. Sodba: 3 dni strogega zapora.

— **Odpor proti orožnikom v gozdu.** Osredkarjevi s Črne vrha št. 23: 5 bratov in 2 sestre so 19. maja t. l. izdelovali apno v apnenici. Kar prideta 2 orožnika iz Polhovega gradca in pokličeta Jerneja Osredkarja, ki je moral k vojakom. Jernejeva brata Anton in Ignacij sta zaklicala: »Jernej beži!« in Jernej je res zbežal v gozd. Na to sta pričela Anton in Ignacij kričati nad orožnikom. Anton Osredkar je kričal: »Nobene pravice ni na svetu.« Osredkarjev Nace je pa vpil: »Ni treba ne vojakov in ne orožnikov; vse mora kmet živiti. Prej se ni vedelo, zakaj se mora k vojakom iti služiti, zdaj pa tudi ne!« — Tone in Nace Osredkar sta se morala zagovarjati pred deželno sodnijo v Ljubljani. Tone je povedal, da je bil takrat pijan in ne ve, kaj da je govoril. »Iz srca mi je žal, če sem tako govoril« — je rekel. Sodišče je obsodilo Toneta in Naceta Osredkarja vsakega na 14 dni strogega zapora.

— **»Drat nesel!«** je rekel sodnik Jerneju Žnideršiču iz Dolenje vasi pri Cerknici, ki je prišel na zatoženo klop kazenskega senata ljubljanske deželne sodnije, ker je 11. aprila t. l. opsoval v službi se nahajajočo patruljo finančne straže. Žnideršič je povedal, da je tisto nedeljo zapil do 120 K. Sodišče ga je oprostilo.

— **Kolo, vredno 3000 K** je bilo ukradeno v Dolu g. Antonu Turku.

— **Čez demarkacijsko črto odgnan ukraden konj.** Posestniku Janezu Šparenbleku v Dol. Jezeru pri Cerknici so cigani ukradli s pašnika 4 leta starega, rjavega konja z belo liso na glavi, dolgim repom, grivo ima na obe strani in je vreden 25.000 K. Odgnali so ga čez demarkacijsko črto. V ciganski družbi so bili okoli 30 let star cigan, srednje velikosti, vojaško oblečen, 15 leten bosonogi cigan in 30 let stara, črna oblečena ciganka.

— **Nevarno tatico Leopoldino Končina** so aretirali orožniki v Litiji, ker je ukradla Ivani Robavs v Litiji 170 K denarja, nato se je peljala brez voznega listka v Ljubljano, kjer je ukradeni denar zapravila. Dalje je okradla še Angelo Ranzel, Emilijo Ungar, Nežo Volk, Ivico Miloševičevo, Marijo Virant in Franciško Volk v Litiji.

— **Nezgoda pri delu.** Ivan Pristov z Jesenic je bil zaposlen kot ključavničar v kurilnici državne železnice na Jesenicah. S ključavničarjem Štravsom sta popravljala stroj; Pristov je držal dleto, na katero je Štravs udarjal s kladivom. Po nekaterih udarcih je Štravs zadel s komolcem ob stroj, nato je udarec na dletu zdrl in je bil Pristov udarjen s kladivom na desno roko.

— **Valute dne 10. avgusta** na zagrebški borzi: 1 dolar 84.50 K; 100 avstrijskih kron 42 K; 100 carskih rubljev 127 K; 100 češkoslovaških kron 155 K; 1 angleški funt 305 K; 100 francoskih frankov 635 K; 1 napoleon 331 K; 100 nemških mark 190 K; 100 rumunskih lejev 190 K; 100 švicarskih frankov 1385 K; 100 italijanskih lir 475 K. — Dne 9. avgusta na belgrajski borzi: 20 dinarjev v zlatu 27.30 din.; 100 francoskih frankov 166 din.; 1 dolar 22.10 din.; 100 italijanskih lir 116 din.; 100 nemških mark 49.50 din.; 100 drahem 240 din.; 100 češkoslovaških kron 41 din.; 100 avstrijskih kron 10.50 din.

Ljubljanske novice.

Ij **Sestanek odborov** in zaupnic »Zveze služkinj« se vrši danes ob poldeveti uri zvečer v Krekovi prosveti. Pozivljajo se vse odbornice in zaupnice, da se sestanka zanesljivo udeležijo.

Ij **Dokaz brezsrčnosti.** Vzgojitelj nam piše: Učenka me je prišla prosit, da bi šel za pogrebom njenega očeta. Pripovedovala mi je, kako da je mati vsa obupana, precej tudi zaradi tega, ker so ji že zagrozili, da jo vržejo iz stanovanja? Ali ni to neotesanost in brezsrčnost? Tako znajo tolažiti mater-vdovo, ko mož še ni pokopan in ko ubogi otroci stokajo okrog mrliča in žalostne obupajoče matere?

Ij **Delo pobeglih Rečanov.** Pavel Justinčič in Jurij Sablič, oba z Reke doma,

sta, kakor pravita, pobegnili pred Italijani z Reke. Dne 10. avgusta sta ukradla strokovnemu učitelju Vilku Maziju na Dolenjski cesti 88 sivkast suknjič, vreden 200 K, ki se je na dvorišču sušil. Gospod Mazi je zasledoval tatova in ju došel pod Malim vrhom, v njihovi vreči je našel ukradeni suknjič, nakar je Rečana izročil orožnikom v Škoflji.

Ij **V tri metre globok jarek** padel je 12 letni Franc Palma iz Novega Vodmata št. 5. Pri padcu si je zlomil levo roko, si prizadel rano na glavi in se udaril na spodnjo čeljust. Palma je prinesel delavcem, ki so kopali jarek, vodo in je ob tej priliki padel v jarek.

Ij **Zaplemba tobaka.** Policija je zaplenila 100 zavojčkov tobaka gospej Mariji S... 100 zavojčkov gosp. Ivani G... in Vekoslavu L... 25 zavojčkov tobaka.

ODLOČILNI BOJ MED POLJAKI IN RUSI.

Poljaki se bodo branili z vsemi silami. LDU Pariz, 10. avgusta. (Brezlično) Poljski in boljševski komunikacijski stik neajo v tem, da poljska vojska uspešno reagira na boljševske navale na najbolj ogroženem ozemlju, v okolici Varšave. Na nekaterih krajih so Poljaki s srečno ofenzivo odbili rdeče čete.

LDU Pariz, 10. avgusta. (Brezlično) Poljska vlada je v posebni noti, ki jo je odposlala sovjetski vladi, izjavila, da pristane na to, da se prično pogajanja za mir v Minsku s pogojem, da se sovjetska vlada ne bo niti pečala, niti vmešavala v notranja vprašanja Poljske.

LDU Lyon, 10. avgusta. (Brezlično) Iz Varšave javljajo, da so boljševiki v bližini Varšave koncentrirali veliko število čet, da napadejo glavno mesto Poljske, česar pričakujejo vsak čas.

LDU Lyon, 10. avgusta. (Brezlično) Francoski in angleški zastopniki na konferenci v Hythesu so predvčeršnjim razpravljali do pol dvajsetih. Najintenzivneje so se bavili z dejstvom, da sovjetska vlada noče skleniti s Poljsko desetdnevne premirja, o čemer je bila konferenca obveščena po brezični brzjavki iz Moskve. Delegati menijo, da hočejo boljševiki pridobiti časa, da med tem zavzamejo Varšavo in da na Poljskem upostavijo soviete. Dalje se je konferenca bavila z odredbami, ki jih zahteva položaj.

LDU Lyon, 10. avgusta. (Brezlično) Millerandov odhod je odložen do ponedeljka ob štirinajstih. Izjave, ki jih je hotel v parlamentu podati Lloyd George, so odložene na tork. Nepopustljivost sovjetske vlade je približala Lloyd Georgea stališču francoskih delegatov. On je preverjen, da se mora nastopiti proti moskovski vladi s prisilnimi odredbami, ki jih sicer ni hotel uveljaviti. Te odredbe so absolutno potrebne, ako hočejo zavezniki zagotoviti Poljski eksistenco, ki je potrebna za varnost vse Evrope.

LDU Varšava, 10. avg. (Brezlično) Dne 5. avgusta so sprejeli poljske časnikarje ministrski predsednik Witosz, Daszynski in Skulski, ki so obvestili časnikarje o razmerah v Varšavi. Daszynski je povdarjal potrebo, da se podvzamejo odločne odredbe, ki jih zahteva približevanje fronte glavnemu mestu, ki se mora na vsak način obvarovati. Daszynski je izjavil, da poljska vojska še ni premagana in da ima še veliko vojaško vrednost.

Vlada in vrhovno poveljništvo sta z velikim veseljem pozdravila prihod zavezniške vojaške misije, ki ji načeluje Weigand, generalštabni šef maršala Focha. Na dveh sejah so določili način sodelovanja te misije s poljskim vrhovnim poveljstvom. Vesti o evakuaciji Varšave brez vse podlage. Vlada ne namerava pustiti glavnega mesta, tudi diplomatski zbor želi ostati v Varšavi. Dosedanji ukrepi imajo vojaški značaj. Najbrž bo potrebno, poklicati pod orožje vse državljane, ki so za vojsko zmorni. Danes moramo preprečiti vsa nesoglasja med židovi in Poljaki. Zunanji minister Skulski je izjavil: Izšle so odredbe, da se prebivalstvu zagotovi aprovizacija in da se cene obdrže na sedanji višini. Vlada bo ostro ukrepala proti vsakemu, ki bi širil alarmantne vesti, kakor tudi proti onim, ki rujejo proti državi. Ministrski predsednik Witosz je izjavil, da smatra vlada za svojo prvo nalogo, izvesti reformo v vojski, kar je deloma tudi že dosegla. Poljska vojska se bori z velikim navdušenjem. Ako se to nadaljuje, poljski narod ne bo več v nevarnosti. Tudi kmetje sodelujejo pri obrambi domovine in zahtevajo, da se vsi kmetje pokličejo pod orožje.

LDU Varšava, 10. avg. (Brezlično) Listi javljajo, da je ministrski predsednik naznanil, da je mažarska delegacija izjavila, da bo mažarski narod pomagal Poljski. Gre za več desetstisoč mož, ki bi se mogli odposlati na fronto proti boljševikom. Poleg tega so ponudili Mažari večje množine vojaškega gradiva ter municije in oddelek mažarskega rdečega križa.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«,
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.